

Henk Oosterling (Erasmus Universiteit/Rotterdam Vakmanstad)

www.henkoosterling.nl

www.vakmanstad.nl

De kunst

van het openbaren

- 1) **op**: naar boven, de verbinding met
- 2) **open**: niet-gesloten, ont-sloten [gemene, publieke, *common*]

OPENBAREN?

3) **baar**: bloot [barrevoets]

4) **baren**:

a. ontsluiten, blootstellen [exposeren], ont-dekken, tonen
[gebaar, geste], ter wereld brengen, maar ook: schreeuwen

b. (vol)dragen

OPENBAREN?

OPENBAREN

HET ALGEMEEN BEKENDE, HET TOEGANKELIJKE
DRAGEN, ONTSLUITEN EN TER WERELD BRENGEN

De openbaarheid

De openbaarheid

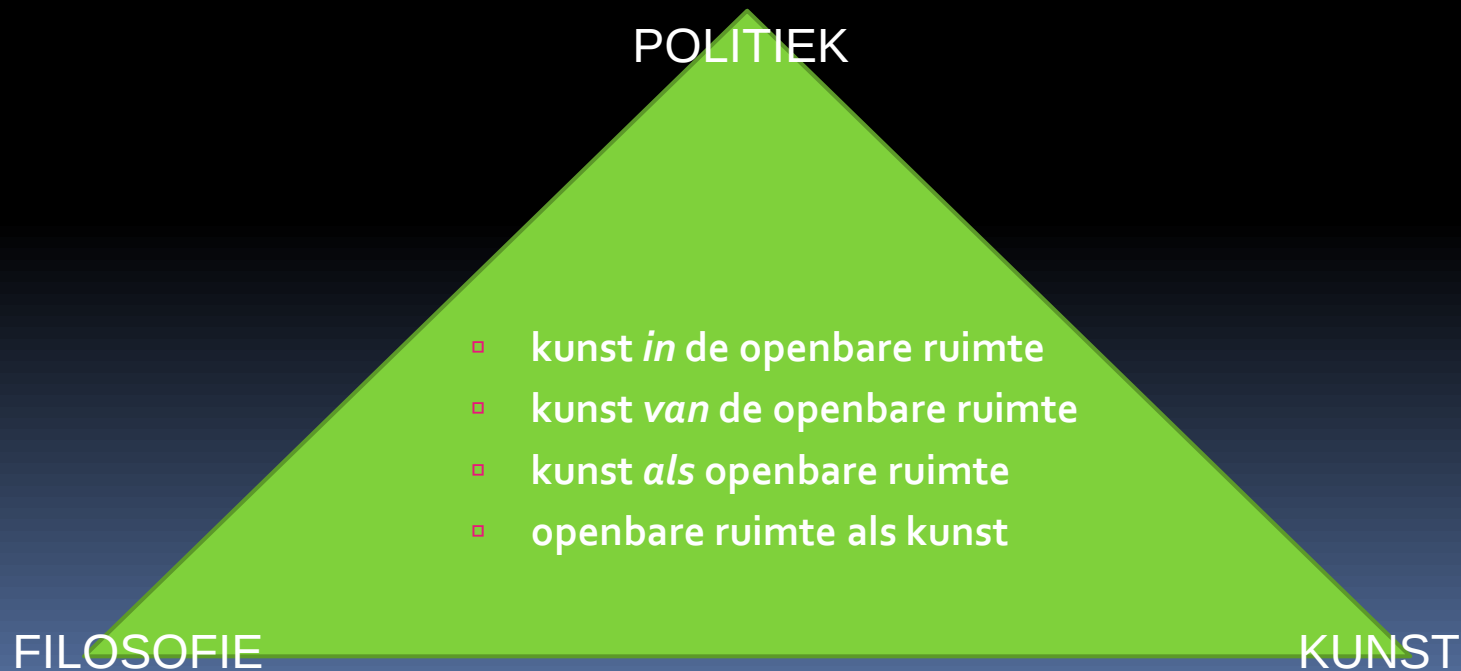
van de kunst

Onderzoek Centrum voor Filosofie & Kunst (EUR):

InterAkta 1998-2004

<http://www2.eur.nl/fw/cfk>

Grootstedelijke reflecties

Wat draagt onze schepping?

- 1. de theo-relationale nostalgie in de moderne kunst
 - de geniale kunstenaar als Gesamtkunstwerk: creatio ex nihilo?
 - technologie & format: tactiele visualiteit
 - het informe als inferno, atmosfeer als infosfeer
- 2. het onzichtbare format van moderne kunstpraktijken
 - het mislukte gesamtkunstwerk als intermedialiteit
 - de radicale middel-matigheid van de kunst
 - Inter-esse: tussenin, ondertussen, intussen
- 3. eco-relationale reflexiviteit in de beeldcultuur
 - Globe als infosfeer: netwerk aller netwerken
 - Politieken: van homo sapiens naar homo informans
 - Dasein als design: ecosofische bestaanskunst

2. Kunst

HET GESAMTKUNSTWERK VOOR(BIJ) DE KRITISCHE REFLECTIE

Velasquez: Las Meninas

Artisan

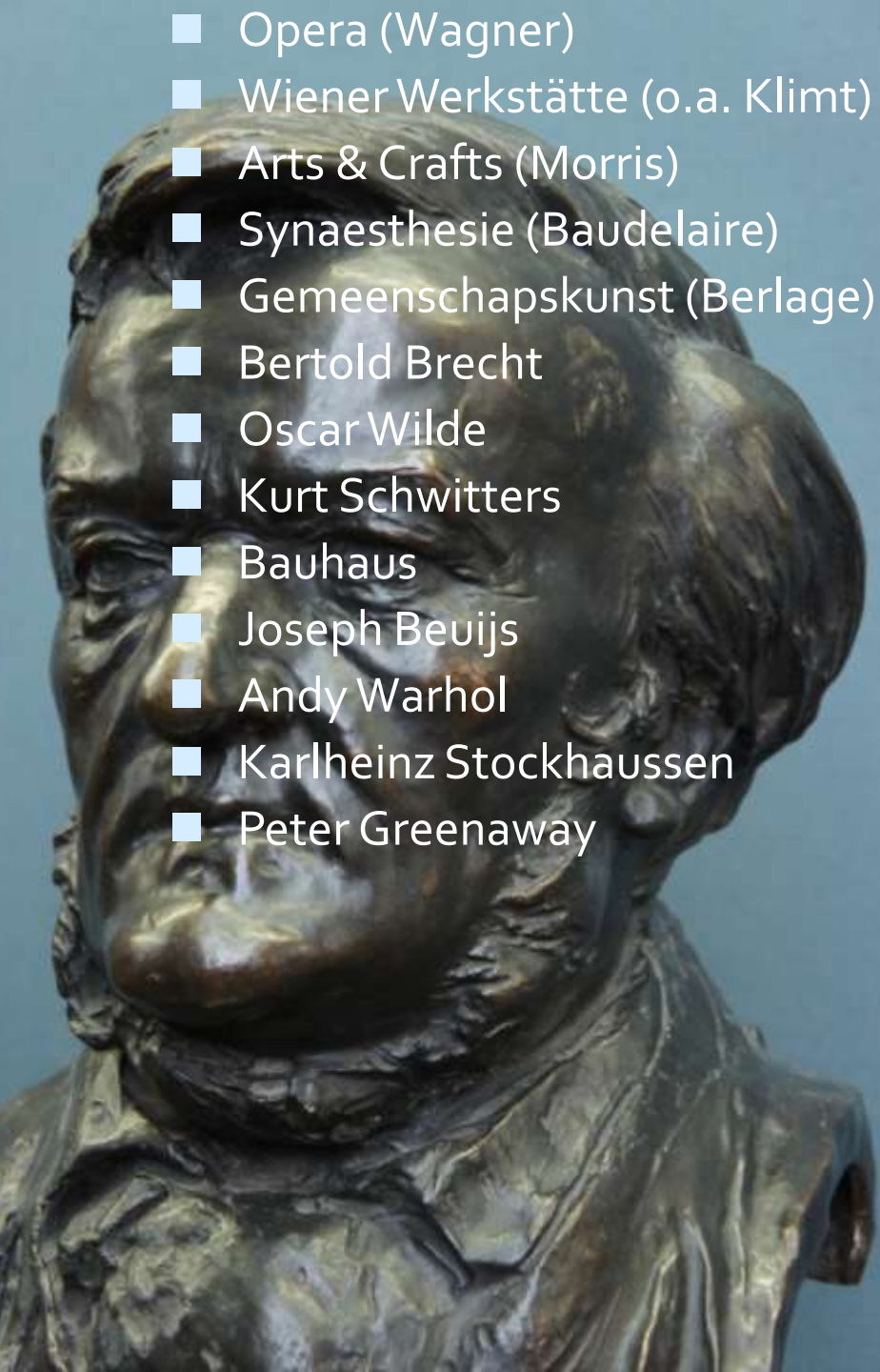
Artiste

subject?

Soeverein

- Opera (Wagner)
- Wiener Werkstätte (o.a. Klimt)
- Arts & Crafts (Morris)
- Synaesthesie (Baudelaire)
- Gemeinschaftskunst (Berlage)
- Bertold Brecht
- Oscar Wilde
- Kurt Schwitters
- Bauhaus
- Joseph Beuys
- Andy Warhol
- Karlheinz Stockhausen
- Peter Greenaway

Barok: Bernini

Multimedia & reflectieve verbeelding

Joseph Kosuth: Chair

Technologie en filmische verbeelding

Walter Benjamin (1936)

- 1) cinematografisch bewustzijn
 - Verlies aura in technologie
 - Tactiele ervaring cinema
- Totaalervaring & Gesamtkunstwerk
 - (-) fascisme = esthetisering van de politiek
 - (+) communisme = politisering van de kunst

Technologie en televisionele verbeelding

Marshall McLuhan (1964)

- Televisioneel bewustzijn: “The medium is the message”
- Medium is een verlengstuk van het lichaam

Technologie en digitale verbeelding:

na de datadandy nu de digi-prosument

- Digitaal zwerven – Internet/GPS/TomTom/Iphone
- Burger journalistiek

|| Globaal-documentaire verbeelding

- Kunstpraktijk als kritisch research
- Tonen en ontsluiten van het onzichtbare?
- Being there?
- Digitale subversie: *ondertussen in*
(Caïro/Damascus/Tripoli)

Het informe als inferno van de globalisering

- *Informatisering*

- Formeren: format
- Informeren: van feiten naar data
- Informe als functie van de informatisering:
informance als transimmanence
[Bataille/Derrida/Nancy])

2 Filosofie

materialiteit van kunstpraktijken

- 2. het onzichtbare format van moderne kunstpraktijken
 - het mislukte gesamtwerk als intermedialiteit
 - de radicale middel-matigheid van de kunst
 - Inter-esse: tussenin, ondertussen, intussen

Mislukken van Gesamtkunstwerk: openbaren van intermedialiteit

- Interdisciplinariteit
- Multimedialiteit
- Interactiviteit
- Conceptualiteit

Radicale middel-matig-heid van de moderne kunst

- The medium is the message (McLuhan)
 - Medium = milieu
 - Form = Content = expression
-

RADICALE MIDDELMATIGHEID

Inter-esse

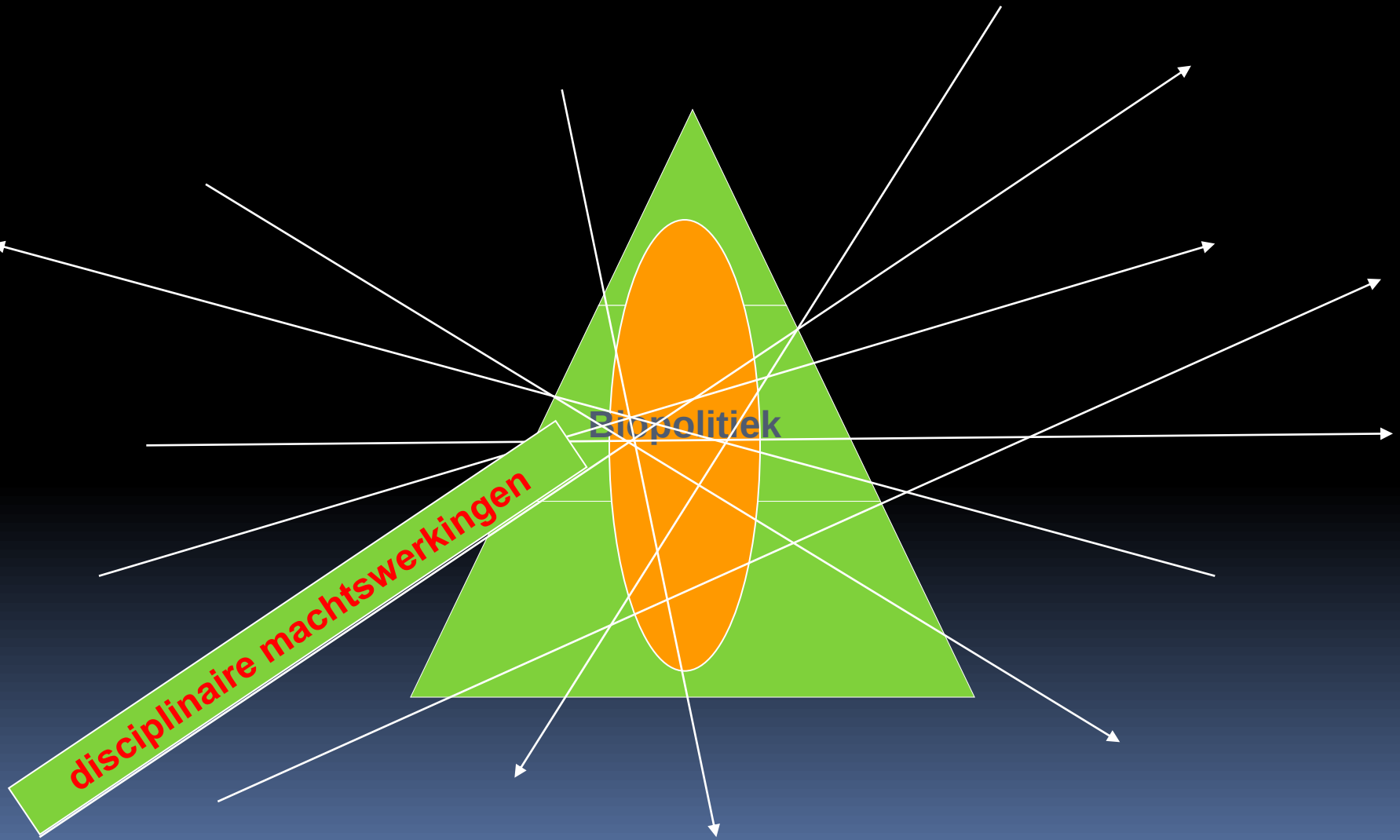
**Bataille Arendt Foucault Derrida Kristeva
Lyotard Irigaray Nancy Deleuze Sloterdijk**

MICHEL FOUCAULT: BIOPOLITIEK

BURGERMAATSCHAPPIJ OPTIMALISEREN VAN PRODUCTIEVE KRACHTEN

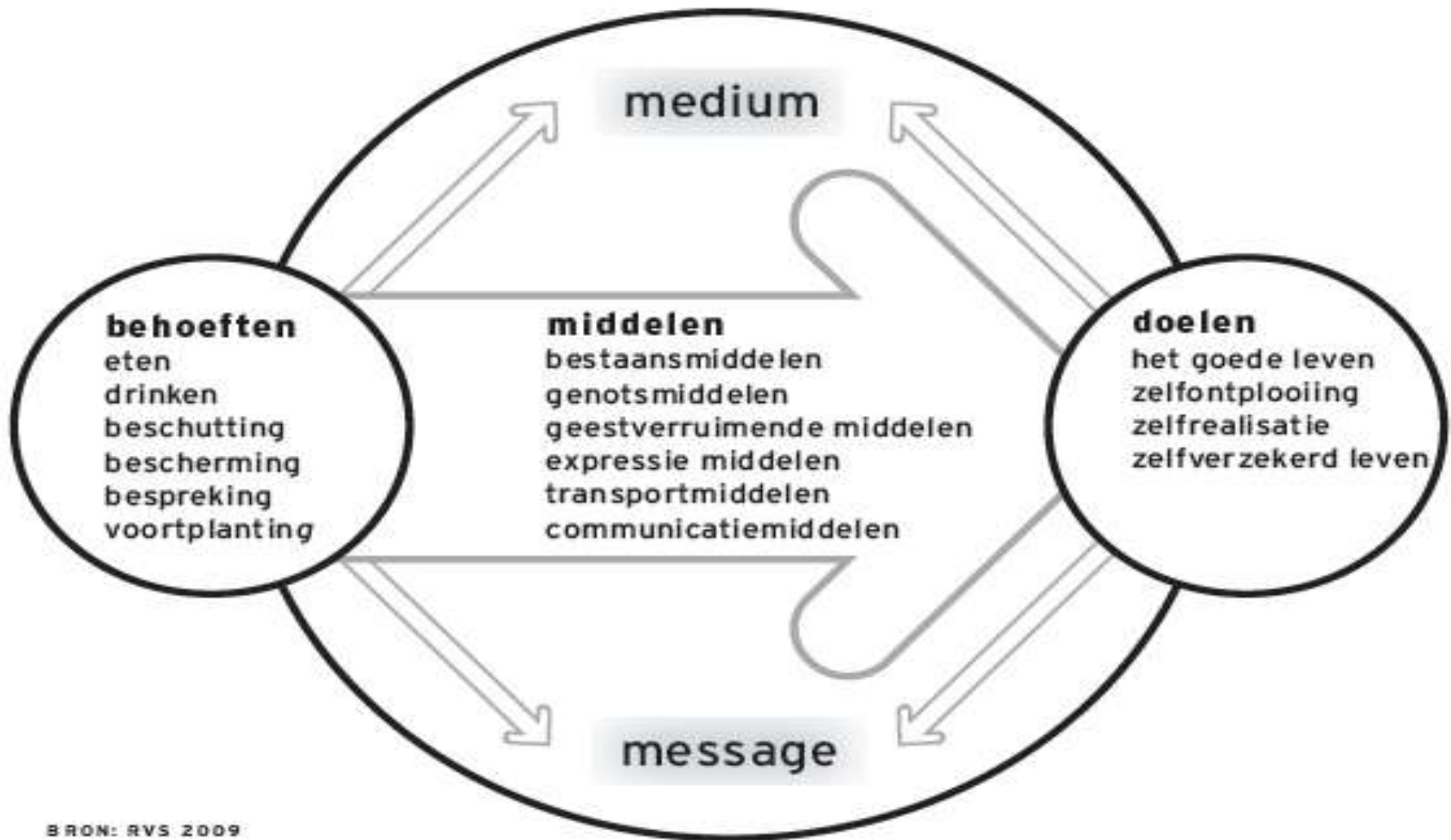
Differentiefilosofie: primaat van relaties

Territorium als het midden

- “Het territorium is allereerst de kritische distantie tussen twee wezens van de zelfde soort”(Deleuze/Guattari)

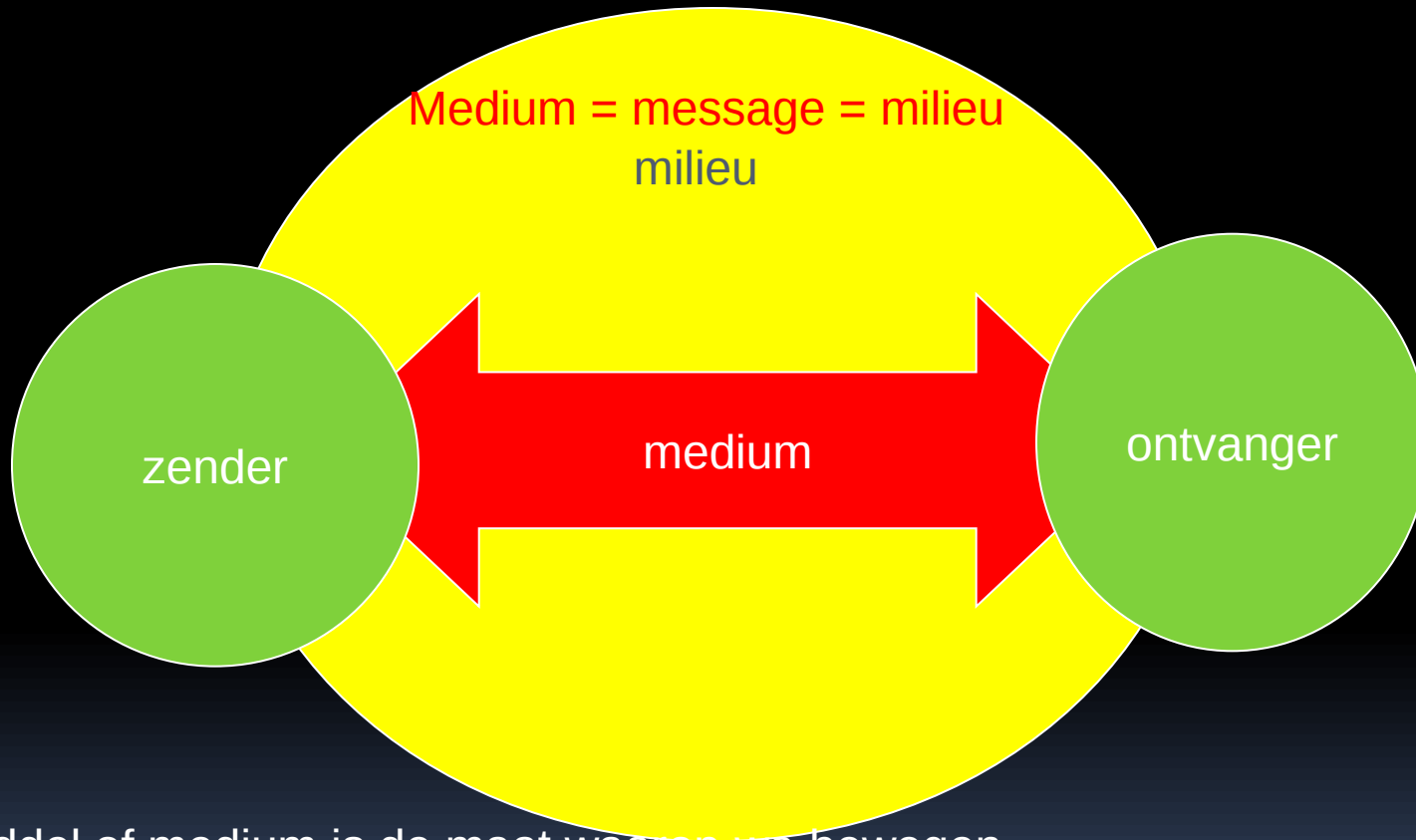
The human condition?

TUSSEN als relationaliteit

- “de relatie is er eerder dan wat aan elkaar wordt gerelateerd”
- We zijn voor alles een dividu en pas in afgeleide zin een individu
- IN (niet) DI (twee) VIDU (zien)
- IN (geen) DIVIDEND (winstuitkering)

Radicale middel-matig-heid

Middel of medium is de maat waarop we bewegen

Middel of medium is de maat waaraan we ons gedrag afmeten

Middel of medium geeft de maat aan

Inter-esse

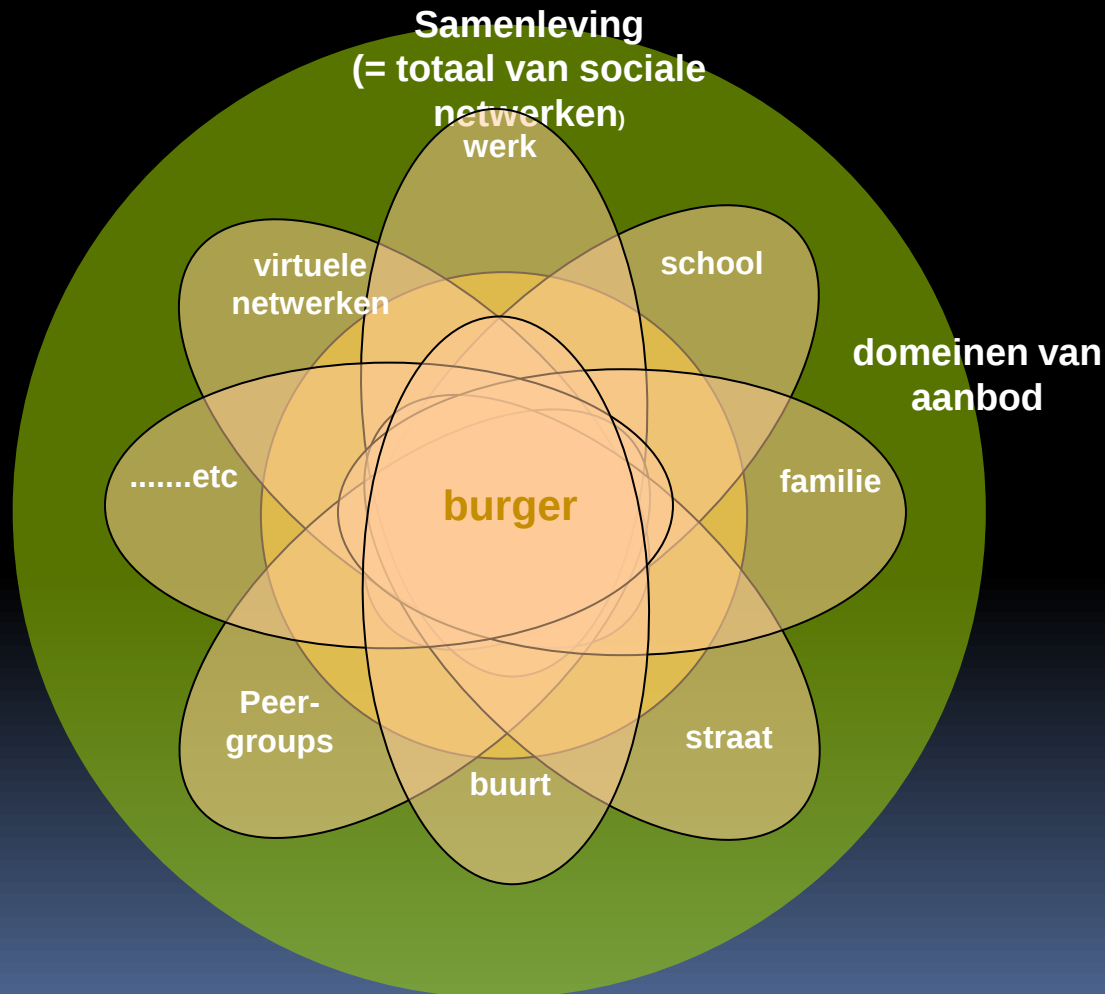
■ Zijn (esse) van het tussen (inter)

- Geschaald
 - Tussen
 - Relaties
 - Netwerken
 - Sfeer
 - Globe

inter

De burger in de netwerksamenleving

Interesse en interactie

- Multidisciplinair → *Interdisciplinair*
- Multimedia → *Intermedialiteit*
- Multicultureel → *Interculturaliteit*
- Interioriteit → *Interactiviteit*

Kunstpraktijk

&

Publieke ruimte

INTERMEDIALITEIT

- mediumspecifieke reflectiviteit
- intermediale sensibiliteit

■ INTERCULTURALITEIT

- Van *multicultureel* relativisme naar *interculturele* relationaliteit

■ INTER-ESSE

- Levensstijl
- bestansesthetica
- Dasein is design

3. Politiek

Is **politieke interesse** meer dan radicaal middelmatige
belangstelling?

Polis, politie, politiek

- 3. eco-relatieve reflexiviteit in de beeldcultuur
 - Globe als infosfeer: netwerk aller netwerken
 - Politieken: van homo sapiens naar homo informans
 - Dasein als design: ecosofische bestaanskunst

POLITIEKEN: POLIS

- Politiek:

- Wereldpolitiek
- Nationale politiek
- Europese politiek
- Realpolitiek
- Milieupolitiek
- Energiepolitiek
- Geopolitiek
- Ecopolitiek

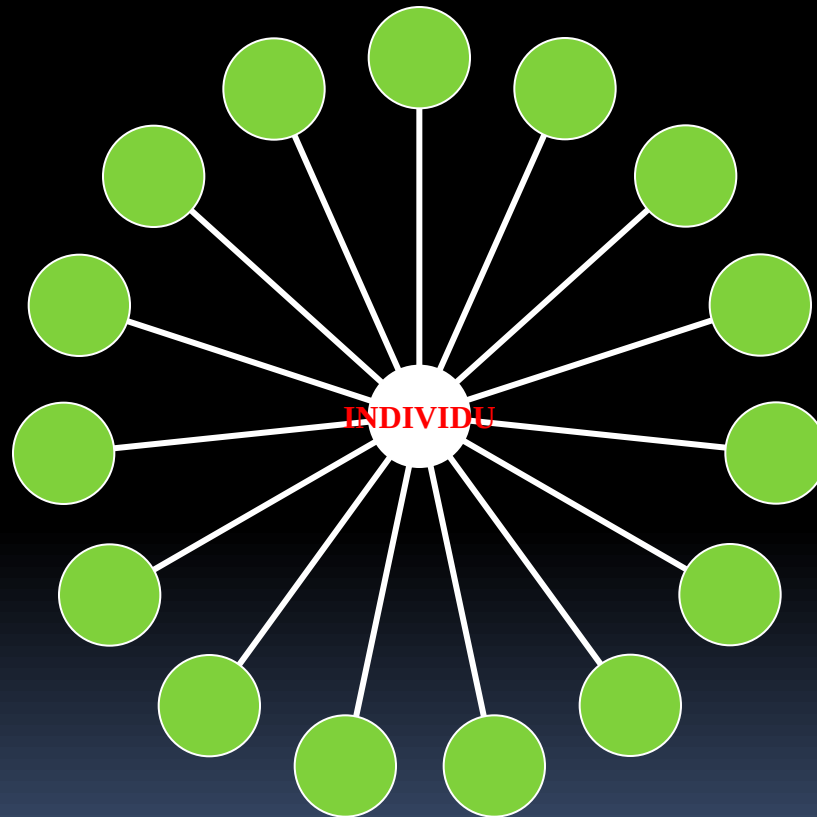

SURVEILLANCE & INFORMANCE MEDIA

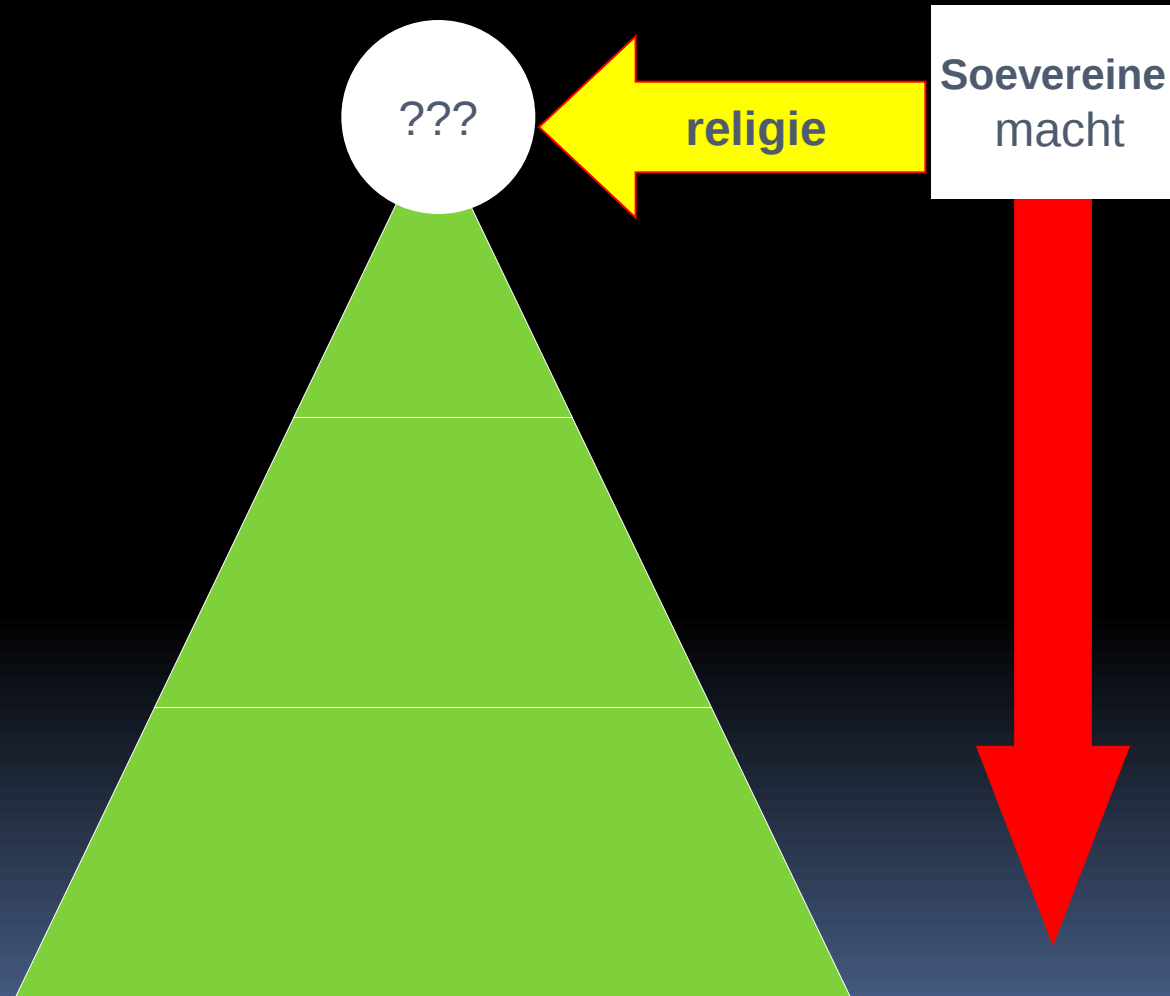
- ICT
 - Cybernetische segmentatie (Sassen)
 - Digitaliaat & globalisatie (Lesage)
 - Automobilität
 - Global surveillance
 - Echelon
 - Galileo
-

MICROPOLITIEK

In-di-vidu als inter-face

Einde nationale politiek als Gesamtkunstwerk

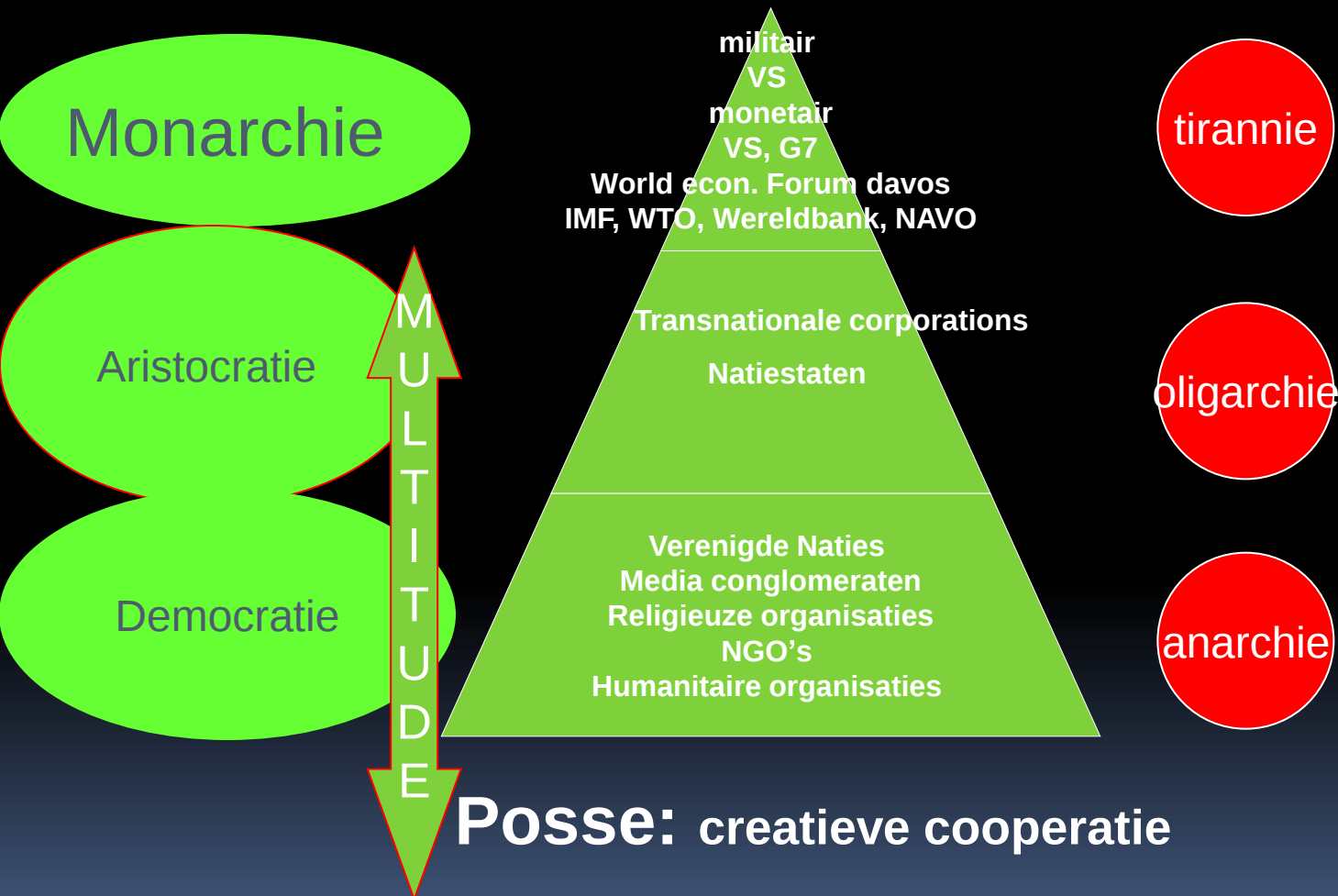

Van internationale politiek naar globale politiek

TONI NEGRI & MICHAEL HARDT

EMPIRE - MULTITUDE

PETER SLOTERDIJK

Globalisering en sferologie

- **Metafysische globalisering**

- mapping the globe

- **Territoriale globalisering:**

- Nautische explicaties 1492

- **Huidige globalisering:**

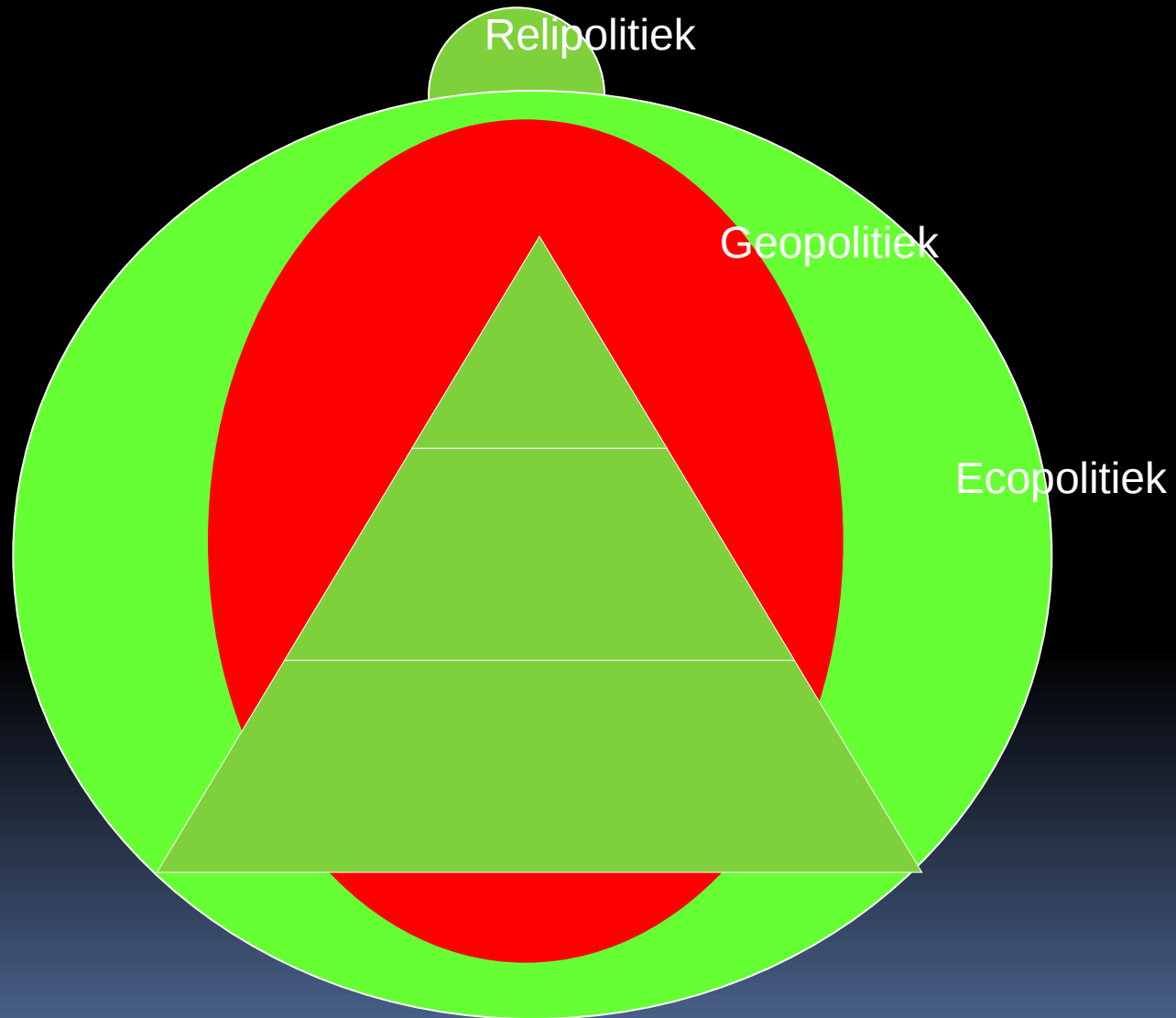
- 70er jaren 20^e eeuw
- ICT
- Vrije wereldmarkt

GLOBES

SCHUIM

BLAZEN/BELLEN

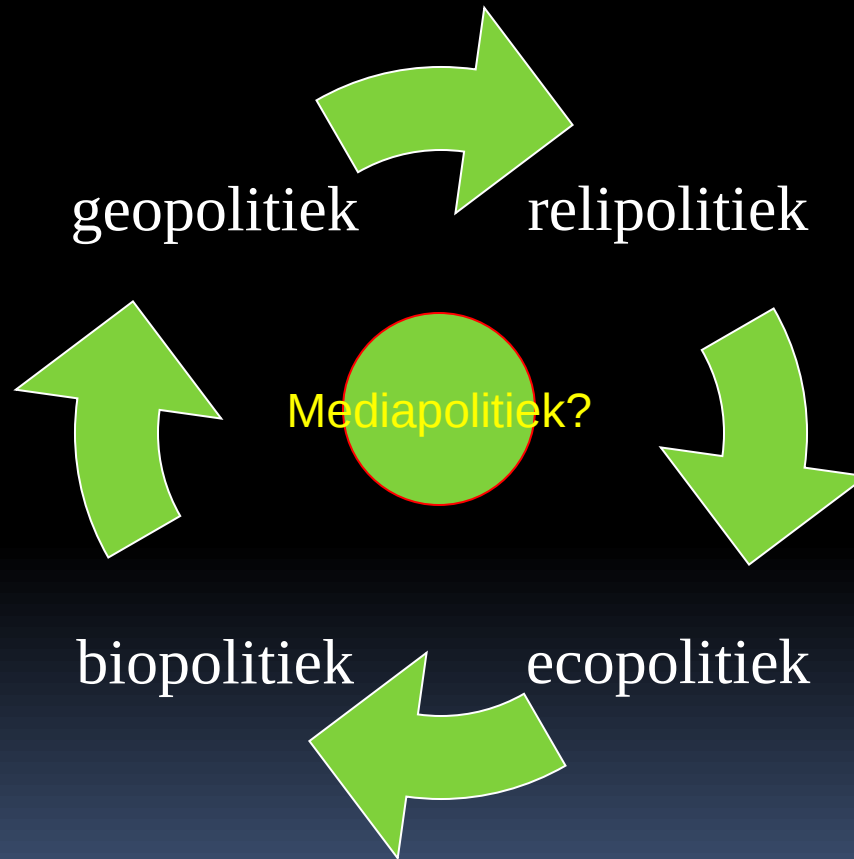

PETER SLOTERDIJK

Politieken

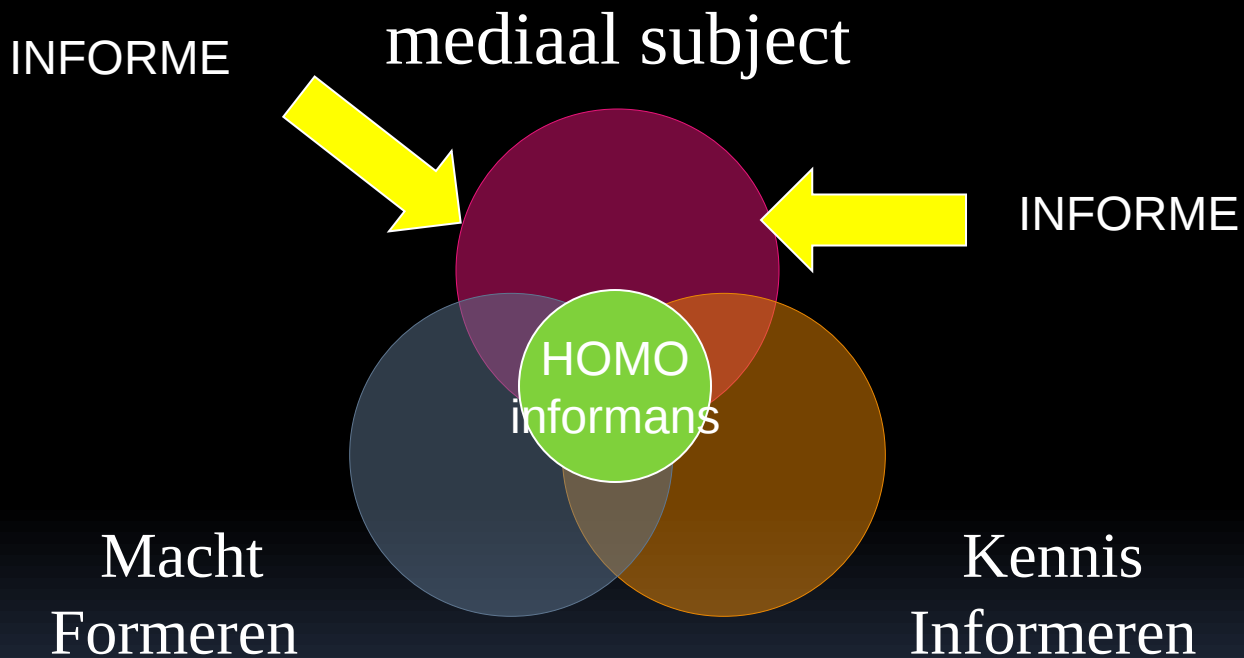
- **PALEOPOLITIEK:** vertellingen tribes
 - Bij elkaar horen, gehoorzaamheid
 - Sonosfeer, psycho akoestiek
- **RIJKSPOLITIEK:** zoon politikoon
 - Van stadstaat tot natiestaat
 - Schriftelijke cultuur: lectuur = selectie
- **POSTPOLITIEK:**
 - Instorting sociale uterusconstructies;
 - Post-utopisch: INFORMATIE
- **HYPERPOLITIEK:** rijksloosheid
 - Multinationaal, postimperiaal

Van democratie naar medi@cratie

INFORMATISERING

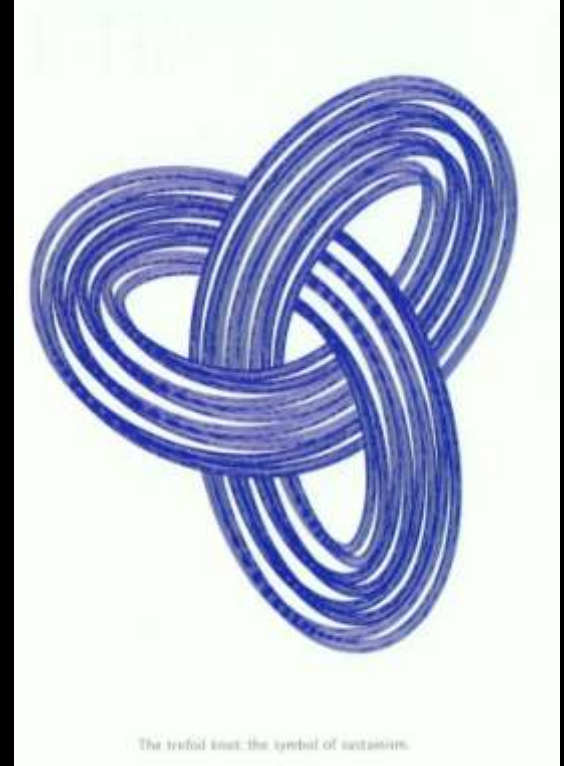
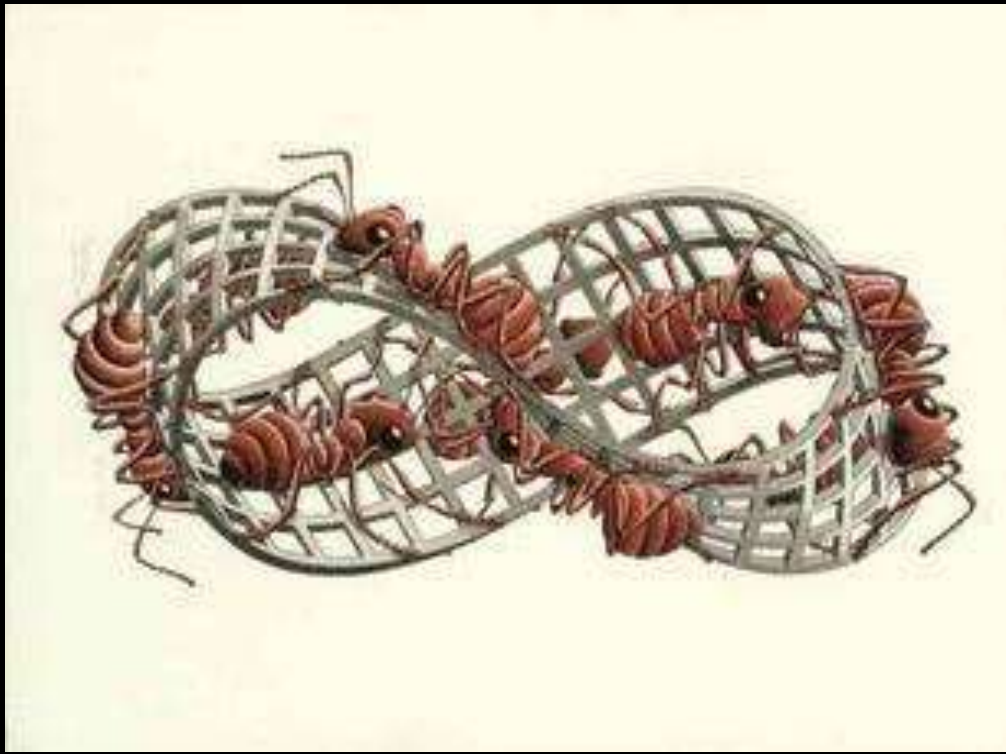
homo sapiens → homo informans

inter

- Tussen
- Relatie
- Netwerk

Design nature!
The footprint!

